

ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Мельцер С.В.

студент 5 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 053 «Психологія», ФПСР

Керівник: Дементьєва К. Г.

К.психол.н., доцент кафедри соціальної психології ФПСР

Актуальність роботи. Вибір цієї теми не випадковий. У процесі консультування дітей, підлітків та їхніх батьків, евакуйованих з України до Європи у 2022 році через війну, я звернув увагу, що більшість із них перебуває у стані, коли

дитина обмежує контакти з іншими людьми до мінімуму або зовсім припиняє спілкування, іншими словами, соціально самоізолюється. Так само необхідно взяти до уваги умови, в яких проходило навчання дітей у 2020 і 2021 навчальних роках, мається на увазі дистанційне навчання, спричинене епідемією коронавірусу, за якого спілкування підлітків з однолітками було зведене до мінімуму.

Переїзд до іншої країни – це суттєва зміна в житті будь-якої людини, що супроводжується появою нових і несподіваних викликів. Один із таких викликів – це соціалізація в новій культурі та суспільстві, яке може суттєво відрізнятись від звичного оточення.

По–перше, мовний бар'єр, нездатність розмовляти мовою країни проживання може обмежувати здатність до участі в суспільному житті та знайомстві з новими людьми.

По–друге, культурні відмінності також створюють перепони для соціалізації. Звичайі, традиції та норми поведінки, які були поширені на батьківщині, можуть бути абсолютно незрозумілими та неприпустимими в новій культурі.

По–третє, соціальне середовище також може впливати на рівень соціалізації. Новий навчальний колектив, сусіди, незнайоме оточення ускладнює процес соціалізації в новому суспільстві.

Об'єкт дослідження – розвиток особистості.

Предмет дослідження – значення соціалізації та індивідуалізації для розвитку особистості.

Мета дослідження – виявлення значення соціалізації та індивідуалізації для розвитку особистості.

Задачі дослідження:

1. Проаналізувати теоретичні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до вивчення значення соціалізації та індивідуалізації для розвитку особистості

2. Дослідити проблему соціалізації та індивідуалізації в сучасних публікаціях.

3. Обґрунтувати методи дослідження значення соціалізації та індивідуалізації для розвитку особистості.

У дослідженні були використані такі методи:

1. Теоретичні: аналіз наукової літератури, узагальнення отриманої інформації.

2. Практичні: методи емпіричного дослідження, тести, опитувальники.

Соціалізація – це процес засвоєння індивідом досвіду попередніх поколінь, що включає в себе систему знань, норм, цінностей, зразки поведінки в типових ситуаціях (соціальні ролі) тощо. Соціалізація належить до процесу, за допомогою якого люди вивчають і приймають норми, цінності, переконання і моделі поведінки свого суспільства або культури [1].

Індивідуалізація, з іншого боку, належить до процесу, за допомогою якого люди відрізняють себе від інших і розвивають свою власну унікальну ідентичність. І соціалізація, і індивідуалізація відіграють важливу роль у формуванні особистості людини, і в цій роботі буде детально розглянуто їхній вплив на розвиток особистості [2].

Результати цього дослідження свідчать про те, що баланс між соціалізацією та індивідуалізацією має вирішальне значення для здорового особистісного розвитку підлітків. Надмірна увага до соціалізації може призвести до конформізму, тоді як надмірна індивідуалізація може призвести до ізоляції та відсутності соціальних навичок [3]. Підлітки, які досягають балансу між цими двома процесами, як правило, мають найкращі показники психічного здоров'я і є більш успішними в особистому та професійному житті.

Крім того, це дослідження підкреслює вирішальну роль сім'ї, однолітків та освітніх установ у сприянні здоровій соціалізації та індивідуалізації підлітків. Батьки та опікуни повинні створювати сприятливе середовище, яке заохочує здорові процеси соціалізації та індивідуалізації. Однолітки також відіграють важливу роль у соціалізації підлітків, і

педагоги повинні створити позитивне та інклюзивне шкільне середовище, яке сприяє здоровій соціалізації та процесам індивідуалізації.

Література

1. Алексєнко Т. Ф. Соціалізація особистості: можливості й ризики. Науково–методичний посібник. Київ, 2007. 152 с
2. Москаленко В. Соціалізація особистості: монографія. Київ: Фенікс, 2013. 540 с.
3. Рабійчук С. О. Соціалізація і індивідуалізація особистості підлітка як проблема педагогіки дозвильової діяльності. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2010. № 2. 221 с.
4. Крупник І. Р. Наявність впливу батьківської депривації в сім'ї трудових мігрантів. *Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України*. Т. 11. Психологія особистості. 2014. Випуск 11. Ч. 1.